

Düşünen Adam Psikiyatri ve Nörolojik Bilimler Dergisi'nin 2010 yılı ikinci sayısı ile karşınızdayız. Öncelikle Yayın Kurulu olarak yazar, danışman ve okuyucularımızın giderek artan ilgi ve destekleri için teşekkür ederiz.

Önyazıda yılın ilk yarısında dikkatimizi çeken konulardan bir kaçısı üzerinde durmak istedik. Bunlardan ilki olan "aydınlatılmış onam", Türk Tabipler Birliği (TTB) Aydınlatılmış Onam Bildirgesi'nde (sayfa 14); "karar verme yeterliğine sahip bir bireyin, kendisine uygulanacak tanı, tedavi yöntemleri ve diğer uygulamalar konusundaki tüm seçenekleri, bu yöntemlerin olası olumlu ya da olumsuz sonuçlarına ilişkin bilgileri aldıktan ve anladıktan sonra, yapılacak işlemlere izin verme, kabul etme sürecidir" şeklinde tanımlanmaktadır. Dergimiz de yazarlardan, yazılarının "Yöntem" bölümünde çalışmaya katılan olgulardan aydınlatılmış onam alındığını açıkça ifade etmelerini talep etmekte ve çevrimiçi başvurularda aydınlatılmış onam alındığı bildirilmediği takdirde başvuru kabul edilmemektedir.

İkinci konu "etik kurul onayı" ile ilgilidir. TTB Araştırma Etiği Bildirgesi'ne göre (sayfa 41) önerilen tüm araştırma projeleri, bağımsız ve özerk bir etik kurul tarafından incelenmeli ve onaylanmalıdır. 11 Mart 2010 tarih ve 27518 sayılı Resmi Gazete'de yayınlanan Klinik Araştırmalar Hakkında Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmeliğe göre girişimsel (invaziv) yöntemler kullanan çalışmaların merkezi etik kurullarının onayından geçmesi gerekmekte, girişimsel olmayanların ise ilgili kurumların bünyesinde oluşturulacak etik kurullarda değerlendirilebileceği vurgulanmaktadır.

Üçüncü konu yazıda yer alan "yazar adları" ve sıralanması ile ilgilidir. Uluslararası Tıbbi Dergi Editörleri Komitesi'ne göre yazarlık entelektüel katkıyı şart koşar ve yazar olmak için şu üç ölçütü yerine getirmek gerekir: 1. Araştırma fikri, yöntemi ve planlanmasına ve/veya verilerin toplanması, analizi ve yorumlanmasına katkıda bulunmak. 2. Yazının yazılmasında ve/veya eleştirel gözle dikkatle okunması, düzeltilmesi, düzenlenmesi ve yeniden yazılmasında rol almak. 3. Yazının dergiye gönderilecek son hali için onay vermek. TTP Yayın Etiği Bildirgesi'ne göre de (sayfa 43) bir bilimsel yayında yazarlar arasında yer alabilmek için bu ölçütlerin üçünün birden karşılanması gerekmektedir. Üçünü birden sağlamayan araştırmacı yazar olarak yazılmamalıdır. Bunlar dışında belirtilmek istenen katkıların yazının sonunda teşekkür kısmında yer alması daha uygundur.

Artık birçok dergi, her bir yazarın tam olarak hangi görevleri üstlendiğini sorgulamaktadır. Yazarlık hakkı gerçekte hak etmeyen kişilere verilmemeli, yazar sırası katkı derecelerine göre sıralanmalı ve kişilerin statüsünden bağımsız olarak değerlendirilmelidir. Bunlar daha sonra yayın haline getirilen tez çalışmaları için de geçerlidir. Yazarlık hakkı ve sırasının ortak bir kararla daha çalışmanın başlangıcında belirlenmesi, bunun etik kurul başvurusunda yer alması önemlidir. Çoğu dergide olduğu gibi, dergimize yollanan yazıların kabulü sonrası, her bir yazar tarafından imzalanmış telif hakkı devir formunun şart koşulması, yazarlık ölçütlerinin gerçek anlamda kullanılmasını sağlama yönünde önemli bir adım olabilir.

Dergimiz emin adımlarla yayın hayatına devam ederken, yazar, danışman ve okuyucularımızın gösterdikleri ilgi ve desteğinin devam etmesini diliyoruz.

Doç. Dr. Cüneyt Evren
Yayın Yönetmeni